

וכל דבריהם כדרכונות הלך לארון ספריו והוציא את הירושלמי שהקשה זאת ותי' שבראשה של העלוקה יש עצם קטן. פתחו את ראש העלוקה וראו בזוכית המגדלת שנכונים הדברים ובע"כ ענו ואמרו משה אמת ותורתו אמת.

דף נ"ט ע"א

רש"י ד"ה באומצא כו' אלא מולחו מאד כו' — עי' מש"כ בספרי — והדבר ברור שהוא טעות וצ"ל מעט — או שהוא לגמרי יתר דכנטול דמי — וצ"ל אלא מולחו וצולחו — וכן הובא בלשון זה במעיר"ט ס"ק ו' — ועי' תוס' י"ד ע"א ד"ה ונסבין לה חבריא כו' שמבואר בדבריהם שלצלי לא בעי כלל מליחה מדינא אלא ממנהגא מולחין אותה מעט ולא יתכן שלא יביאו דברי רש"י שהוא נגדם אלא ע"כ כנ"ל.

תוס' ד"ה אלו הן סימני חיה כו' וגם יש לה טלפים כטלפי חיה כו' — עי"ש מש"כ בזה בספרי — והנה בס' המאירי דן בהבורפול — כנראה זה הוא הזאמוס — אם הוא שור הבור ובהמה הוא וחלבה אסור ופירשו עליו שהוא ראם האמור באיוב, וראיה שלהם לאיסור שהרי זה ראוי למלאכה וחיה אינה בת מלאכה כמו שנתבאר במס' ע"ז — ט"ז — ויש אומרים עליו שהוא יחמור האמור בתורה והוא מין חיה וכן נוהגים בו היום ואין נוהגים בו איסור אלא בשמנו של גיד, ולכאורה הדבר יפלא בעיני להחמיר בשמנו של גיד שהוא מדרבנן ולהקל בחלב שעל הכרס ושל הכליות שהוא מה"ת, שוב נתישבתי שהדברים נכונים ולא מטעם ס' דנו בזה דודאי לוא היה להם הדבר ספק היו מקילין בדרבנן ומחמירין בדאורייתא, אלא שהחליטו בברור שהוא חיה ומשור' חלבו מותר ושמנו של גיד אסור, גם

י' דניטל ע"י חולי טריפה כיון שקודם שניטל הקטין ונטרף ואין טריפה חוזרת להכשירה — ועי"ש בש"ך וט"ז שמבססין את דבריו נגד הי"ש דפליג ע"ז וס"ל דבאמת טריפה חוזרת להכשירה כשזה ממילא שלא ע"י מעשה בנ"א, ודברי הט"ז מש"כ דבסרכא באמת לא היתה טריפה מעולם לוא ידענו שהיא נקב בת סרכא ובוזה כיון לדברי הר"ן — ונראה דלהרמב"ם מוכרח לפרש שנטלו בידי אדם בבת אחת — אבל שיט' המאירי שרק כשנראית שחסרה בתולדה כשירה אבל חסרה אח"כ בין בידי אדם בין ע"י חולי טריפה עי' "פירות גנוסר" "גדרי טריפות" סי' צ"ו.

וחרותה בידי שמים כו' עי' לקמן בגמ' דלרשב"א חרותא ע"י קול בריות אינה בידי שמים זק"ל מזה למה שראיתי באוצהפ"ס סי' ה' סעי' י' מובא מתשו' צ"צ אחרון דאם נסתרס מקול חיה מחמת פחד מיקרי בידי שמים — ומ"ש מזה, דגם כן לא עשו שום מעשה בגופה של בהמה.

דף נ"ח ע"ב

גמרא ההיא גובתא דהוה נפקא מבי כסי להובלילא כו' כל הני חיוי ברייתא הכי אית להו כו' — עי' ב"פירות גנוסר" סי' ס"ד, "דברי חכמים כדרכונות", מש"כ בזה.

גמרא אמר ר"ה כל בריה שאין בו עצם אינו מתקיים י"ב חודש כו' דבר נפלא ראיתי בתולדות הגאון ר' יצחק אלחנן זצ"ל שבאו אליו משלחת מהמתחכמים האוהבים לטעון ושונאים לפרוק וטענה גדולה בפיהם, טענה מנצחת, נגד דברי ר"ה בזה, כי הם גדלו עלוקות במים זה יותר מ"ב חודש והנם חיים וקיימים, הגאון ר' יצחק אלחנן זצ"ל לא נרתע כלל, רק ענה ואמר כמה גדולים דברי חז"ל